

SEKA'DA NELER OLDU SEKA'LI NE SÖYLEDİ?

Av. Murat ÖZVERİ
Selüloz-İş Sendikası

Ekim ayında Kocaeli'ni ziyaret eden Sayın Başbakan Recep Tayip Erdoğan SEKA kapatılacak dediğinde Kocaeli halkı, SEKA'lı, sendika yöneticileri şok oldu. Sayın Başbakan bu açıklamayı yapana kadar, başta Orman Bakanı Osman Pepe olmak üzere, Kocaeli'nin iktidar partisi bakanları, milletvekilleri SEKA'nın kapatılmayacağını, SEKA'daki arazinin getireceği büyük rantın birilerinin iştahını kabarttığını ancak heveslerinin kursaklarında kalacağını söylüyorlardı.

SEKA gerçeğini bilerek ya da bilmeyerek tek cümleyle en özlü açıklayan AKP'li belediye başkanı oldu. Sayın Başkan özetle SEKA bizi aşıyor, SEKA'nın kapatılması IMF politikalarının bir gereğidir diyordu.

SEKA'nın kapatılması kararını alanların minarenin kılıfını çok önceden hazırlamış oldukları ise, basına sızdırdıkları bilgilerden anlaşılıyordu. Kapatmaya gerekçe olarak, 1998 yılında dönemin Belediye Başkanı Sefa Sirmen'in özelleştirme idaresine yazmış olduğu bir yazıyla, o yazının neredeyse noktasına virgülüne kadar aynı olan şimdiki Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu'nun yazmış olduğu yazılar gösteriliyordu.

Bu yazılarında iki Belediye Başkanı da SEKA'nın kent içinde kaldığını, çevre kirlenmesine neden olduğunu, kent içi trafik akışını olumsuz etkilediğini ileri sürüp, arazinin park yapılması için kendilerine devrini istiyorlardı. İki Belediye Başkanı'nun bu yazıları doğru mu diye hiç bir araştırma inceleme yapmayan Özelleştirme İdaresi, Belediye Başkanlarının yazısına, SEKA'nın teknolojisinin eskidiği, zarar ettiği, üretimi sürdürmesinin çevreye büyük zararlar verdiği, arıtma tesisinin bulun-

madığı, satılması halinde arıtma tesisinin de kurulamayacağı, hatta SEKA'nın Kocaeli'nde kanser vakalarına neden olduğu iddialarını da ekleyerek SEKA'nın kapatılmasını, arsalarını da Büyükşehir Belediyesi'ne devrine, 27 ocak 2005 tarihinde fabrikanın boşaltılmasına karar vermiştir.

Bu karara karşı SEKA işçisi 14 Aralık'ta sendikayla birlikte eylemlere başladı. SEKA direnişini anlayabilmek için SEKA'nın eyleme başlarken ortaya attığı iki temel argümanı anımsamakta yarar var diye düşünüyorum. SEKA'lı 14 Aralık 2004 tarihinde "Ferman IMF'ninse Fabrikalar Bizimdir" diye sokağa dökülüyor ve o güne değin kendilerine söz veren siyasileri kast ederek, siyasilerden vermiş oldukları namus sözüne sahip çıkmaları istiyordu.

"Ferman IMF'ninse Fabrikalar Bizimdir" sözü siyasi iktidara; ekonomik sosyal politikalarını oluştururken, tek dikkate alacağın güç uluslararası finans kuruluşları değildi anlatıyordu. Demokratik baskı grubu olarak biz de varız, sendikalar da var, demokrasinin gereği olarak bu güçleri de dikkate al anlamına gelirken, siyasilerin vermiş oldukları, sözlerle yapılan vurgu, seçmen olarak "beni koyun yerine koyma, bana vermiş olduğun sözün takipçisiyim, vermiş olduğun sözün gereğini istemek benim vatandaş olmamdan gelen bir haktır" anlamına geliyordu.

SEKA'lı 14 Aralık'tan sonra her gün Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'ne yürüdü. Bir yandan SEKA gerçeğini anlatmak, öte yandan "bu ülkede bir şey olmaz" diyenleri, kent dinamiklerini harekete geçirebilmek için "Bir nefesten bir fırtına doğar "SEKA İzmit, İzmit SEKA'dır." diye haykırmaya başladı.

SEKA'nın sesini İzmit'in içerisine hapsedmek, yok saymak isteyenlere inat, SEKA'lı nefesini üfürmeye devam etti. 8 Ocak'ta "Ferman IMF'nin Fabrikalar bizimdir" mitinginde İzmiti SEKA'nın rengi olan mavi beyaza boğdu. Miting alanında konuşmalar bitmiş, katılanlar gitmiş olmasına karşın, saatlerce, birbirine kilitlenip, slogan atarak halaylar çekerek kararlılığını ortaya koydu.

Kurban Bayramı'nı SEKA İzmit İşletmesi'nde karşılayan SEKA'lı o tarihten itibaren 51 gün fabrikalarından dışarı çıkmadan, dünyada eşine az rastlanır bir direniş başlattı.

51 gün boyunca SEKA hakkında söylenen yanlışları, özelleştirme gerçeğini, Türkiye'ye hatta dünyaya anlattı: SEKA somutunda asıl olan devletin, üretim sürecinde kamu yararını gözeterek Anayasa'nın 5. maddesinde belirtilen görevlerini yerine getirip getirmemesi olduğunu vurguladı. "Devlet, piyasalarda tekel oluşumunu engellemek, talebin yüksekliğine bağlı yapay fiyat artışlarının önüne geçmek ve bu yolla kamu yararını korumak için üretmiş olduğu ürünlerle piyasalarda düzenleyici bir rol oynar" diye haykırdı.

Devletin bu fonksiyonundan vazgeçmesi, piyasa tümüyle yerli, yabancı üreticilere terk etmesi, talebe bağlı yapay yüksek fiyatlara, kamunun teslim olması, bu alanda kamusal yararın korumasız bırakılması anlamına geleceğini ortaya koydu.

SEKA'nın sesine Türkiye'de emekten yana olan, kendisini muhalifim diye tanımlayan sağından soluna herkesten ses geldi. Türkiye'de muhalefet güçleri SEKA'lıyla dayanışma için adeta seferber oldu.

Kocaeli Tabip Odası, kağıt üretiminde kullanılan kimyasalları da inceleyerek hazırlamış olduğu raporunda, SEKA'nın havaya sadece su buharı verdiğini, SEKA'nın kanser olaylarının artışına neden olduğu iddiasının büyük bir çarpıtma olduğunu ortaya koydu.

SEKA direnişinin ülke genelinde duyulmasına büyük bir katkı sağlayan, SEKA ziyaretleri belli bir aşamaya geldikten sonra SEKA'lı bir başka sloganla, özelleştirmeye karşı olanlara çağrı yapmaya başladı. "Her yer SEKA her yer direniş"

Bu çağrı en anlamlı karşılığını TEKEL işçisinde buldu. TEKEL, Malatya, Yozgat, Adana işçileri, "Her yer SEKA, her yer direniş" sloganlarıyla işyer-

lerine kapandı, Başbakanın otobüsünün önünü kesti.

SEKA direnişi, ülkenin gündemine oturunca siyasiler, her zaman olduğu gibi Anayasa'da hukuk devleti yazdığını, bir hukuk devletinde yargı organlarının önünde olan bir dava hakkında açıklama yapılmasının siyasi bir skandal olduğunu nedense unutup, Maliye Bakanı'ndan başlayarak peş peşe açıklamalar yapmaya başladılar.

Başta Sayın Başbakan olmak üzere, tüm yetkililer SEKA gerçeğini perdeleyen rakamları abartan açıklamalar yapmaya SEKA'lıya gözdağı vermeye çalıştılar.

18 Şubat tarihinde bu gözdağı fiili müdahaleye dönüştü. SEKA'ya kolluk güçleri girip fabrikayı boşaltmaya çalıştılar. SEKA işçisi kendisini mekanik atölyeye kilitlerken eş ve çocukları canlarını yok sayarak kendilerini kolluk güçlerinin önüne attı. Polis iki saatlik bu denemeden sonra çekilmek zorunda kaldı.

SEKA işçileri gün geçtikçe daha çok "Her yer SEKA her yer direniş" sloganına vurgu yapmaya artık SEKA'nın kapısının önündeki destek ziyaretlerinin sorunu çözmeye yetmediğini anlatmaya çalıştılar.

TÜRK - İŞ Başkanlar Kurulu 1 Mart 2005'te SEKA gündemiyle Kocaeli'de toplandı. 6 saat süren toplantıdan sonra 4 Mart 2005'te fabrikaları terk etmemek kararı alındı. Daha etkin ve sürekli eylem bekleyen SEKA işçisinde bu karar hayal kırıklığı yaratsa da önemli bir adım olarak görüldü.

SEKA'nın kendisini fabrikaya kapatmasından 51 gün sonra SEKA İzmit İşletmesi'nin işçileri, işletme hakkıyla birlikte Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'ne devir edilmesi, kapatma kararının kaldırılması, satışa çıkan makinelerin satışının durdurulmasını içeren protokol önerisi geldi. Öneri, işçilerce oylandı ve kabul edildi.

51 gün süren SEKA direnişinin iki temel talebi vardı. SEKA İzmit İşletmesi'nin üretime devam etmesi, çalışanlarının da işlerinin de korunması.

SEKA İzmit İşletmesi'nin üretime devam edip etmeyeceği bu yazının yazıldığı tarihte belirsizliğini halen koruyor.

İşçilerin istihdamı hedefine ise ulaşıldı. SEKA İzmit İşletmesi üretse de üretmese de SEKA işçile-

ri Kocaeli Býyúkkşehir Belediyesinde istihdam edilerek işsiz kalmayacaklardır.

Bu sonuca bakarak SEKA işçilerini davayı iş karşılığı sattıkları, ya da sendikanın işçileri kandırđı, sattıkları ileri sürülerek 51 günlük direniş e-leştirilmeye başlandı.

Eleştirilere kuşkusuz saygılıyız. SEKA direniş hatasıyla sevabıyla tarihe mal oldu. Ancak altını çizmekte yarar var.

700 işçiden 20 yıldır bu ülkede uygulanan özel-leştirme politikalarını durdurmalarını, SEKA'nın kapısına gelip desteğimiz aranızdadır diye özetle-nebilecek bir dayanışmayla bekleyenler için SEKA direniş gerçekten de bir hayal kırıklığıdır.

Ancak en kötü koşullarda dahi direnmenin meşru zemininin bu ülkede bulunduğunu, direnişin risk almak anlamına geldiğini, bu riski almaya hazır işçiler sendikalar bulunduğunu özelleştirme-nin altında yatan gerçeklerin ancak, özelleştirme-ye karşı fabrikalardan mücadele ederek anlatılabi-leceğini ve 700 işçinin başlattığı direnişin aşığıda anlatacağım öyküde olduğu gibi boğ onu diye bağırmakla sınırlı bir destekle, ülke genelinde sonuç getirmesinin olanaklı olmadığını görmek isteyenler için büyük dersler vardır.

Gerçekten de SEKA direnişinden alınacak çok fazla ders vardır. Bir kez daha tekrarlayalım;

SEKA İzmit işçilerinin kapatma kararına karşı

başlattıkları mücadele ülke genelinde yankılandı. İktidardaki siyasi partinin dışındaki ayrısız tüm siyasi partiler SEKA'ya gelip SEKA işçisiyle daya-nışma içerisinde olduklarını, SEKA'nın kapatılma-ması gerektiğini ifade ettiler. Sanatçılar, yazarlar, bilim adamları, yabancı gazeteciler, kendilerini çı-kardıkları dergi isimleriyle tanımlayan gruplar, kı-saca siyasi iktidara karşı olanlardan düzene karşı o-lanlara kadar uzanan bir çizgide, SEKA kapısı mu-halefetin SEKA işçisiyle dayanışmasını dile getirir-ken kendilerini de ifade ettikleri bir platforma dö-nüştü.

SEKA direniş özelleştirmenin yağma olduğu-nu, SEKA'nın üreterek yaşayabileceğini, özelleştir-menin özünde kamu hizmetlerinin tasfiyesi an-la-mına geldiğini ortaya koydu. SEKA direnişiyile ö-zelleştirmenin tek seçenek olmadığı kamusal kay-nakların yok pahasına satılması yoluyla bir kaynak transferi yapıldığı SEKA'nın da içerisinde yer aldığı KİT'lerin çağdaş bir yönetim anlayışına kavuştu-rulup siyasi baskılardan arındırılmış bir yönetim sistemiyle teknolojileri de yenilenerek yeniden ü-retim yapar hale getirilmelerinin, bu kuruluşların yeniden sanayinin öncü kuruluşları haline gelme-lerinin olanaklı olduğu bir kez daha vurgulandı.

Ne var ki bu alternatifte sırtını dönmekte ısrar-lı siyasi iktidarın yüzünü emekten yana güçlere döndürebilmesi sağlanamadı. SEKA işçisinin an-

lamalı bulduğum “Her yer SEKA her yer direniş” sloganı yankısını sadece TEKEL işçisinden buldu. Sadece TEKEL işçisi “SEKA kıvılcım biz ateş olacağız” diye SEKA’nın kapısına gelmeden kendi bulunduğu alanda en anlamlı, en önemli ve etkili dayanışmanın gösterilebileceği örneğini verdi. Diğer SEKA dostları ise dayanışmalarını “arkanızdayız” demekle sınırlandırdı.

Masal bu ya; Karıncalar ordusu ormandan geçerken bir fil onları fark etmeyip üzerlerine basarak geçmiş. Binlerce karınca ezilmiş. Karıncaların komutanı krallarını arayıp, filin üzerlerinden geçtiğini, kayıplarının çok büyük olduğunu söyleyince kral çok sinirlenmiş. “Biz karıncayız, üretenler ordusuyuz, takip edin fili gittiği yerde saldıracağız. Tüm karıncaları toplayıp yanınıza geliyorum” diye kükremiş. Fil ise gelişmelerden habersiz serinlemek için göle girmiş. Karıncalar tüm güçlerini toplayıp file saldırmışlar. Bir anda filin sırtı simsiyah karınca kesilmiş. Fil sırtındaki karıncaların hareketleriyle kaşınıp silkelenince ise tüm karıncalar göle dökülmüş sadece bir karınca filin boynuna tutunmuş düşmemek için büyük bir çaba gösterirken, filin boynunda sallanıyormuş. Göle düşen karıncalar onun filin boynunda asılı olduğunu görünce alkışlarıyla tempo tutup hep bir ağızdan “Boğ onu, boğ onu” diye bağırmağa başlamışlar.

Ne yazık ki SEKA kapısında SEKA işçisine verilen destek filin boynunda asılı duran karıncaya

verilen desteğe dönüşmüştür. SEKA direnişinin başlangıcında çok anlamlı ve gerekli olan bu destek, artık nitelik değiştirmeli TEKEL işçisinin önünü açtığı aşamaya sıçrayıp, işçi sınıfı “Her yer SEKA, her yer direniş!” sloganını ete kemiğe büründürüp, TEKEL işçisinin yaptığını bir an önce yapmalıydı. İşçi sınıfı, emekten yana güçler, dayanışmayı bu aşamaya sıçratabilseydi işte o zaman karıncaları ezen fil, en azından bastığı yere dikkat etmek zorunda kalacaktı.

SEKA direnişi henüz bitmedi. SEKA’lı “Belediye ben bu işletmeyi çalıştırmayacağım.” dediğinde nasıl bir tepki verecek bunu da birlikte yaşayıp göreceğiz. SEKA işçisi, bu gün TEKEL işçisinin yaptığı gibi, yine sokaklara çıkıp “Hayır ben kağıt üretceğim.” Belediye’nin “istemiyorum” kararına karşı direneceğim derse, yine birileri çıkıp “Boğ onu” demekle mi yetinecek onu da göreceğiz.

Sonucun sonucu; ülkemizde işçilerin üretmiş olduğu sosyal ekonomik politikanın siyasi karşılığını programlaştırmış siyasi bir hareket doğurmadan, özelleştirme adı altında yürütülen cepheden saldırıya, kıvırmadan, bahane üretmeden, risk almaktan korkmadan cepheden bir karşı duruş örgütlenmeden başarılı olmak olanaklı değildir. SEKA işçisi 51 günde bu çıplak gerçeği bir kez daha ortaya koyduğu için, sadece bu nedenlerle de olsa tarihe geçmeyi hak etmiştir.●

Bir Kenti Kent Yapan Değerler!

İnsan kişiliği durağan bir durum değildir. Sürekli gelişir, değişir. Gençliğinde atak, sinirli olan dünyayı sadece ak ve kara diye gören birisi yaşlanıp deneyim, bilgi kazandıkça durulur ara renkleri fark eder, daha ölçülü, daha pozitif tepkiler vermeye başlar. Bu değişim sürecinin ana krizleri ise varlığını hep korurlar. Eğer siz değiştirmek adı altında o insanı tanımlayan temel noktalarla oynarsanız, istisnaları olsa da oturmuş bir kişiliği deforme eder, onu kendisi olmaktan çıkartırsınız.

Şehirlerin de insanlar gibi tarihsel süreç içerisinde oluşmuş gelişen kimlikleri kişilikleri vardır. Dünyanın sayılı kentleri, bir çok özellikleri içerisinde, belli başlı birkaç özellikleri ile ön plana çıkmış, bu kentlerin sıfatı haline gelmiş ve bu kentler bu sıfatlarla tanımlanmaya başlamışlardır.

Paris romantik aşkların yaşandığı ve modanın merkezi olmuş bir kenttir. Venedik kanalları, gondolları ile tanımlanır. O kentte yaşayan insanlar ise kentlerine kimlik veren değerlere kolektif bir bilinçle sahip çıkarlar. Tavırlarıyla, giyim kuşamlarıyla kenti yansıtmaya ilk bakışta o kentten olduklarını anlaşılır kılmaya özen gösterirler.

Bir kentin kimliği o kentte yaşayanların ortak bir kimlik kazandığının en güzel ifadesidir. Ortak kimliğin var olup olmadığının sınıdığı alan ise, kentin kimliğine, özelliklerine sahip çıkmakta gösterilen duyarlılıktır.

Bu uzun girişten sonra sadede gelecek olursak, kendimizi bir sorgulayalım. Kocaeli'nin kimliğini, kişiliğini belirleyen sıfatlarımız nelerdi? Biz bu sıfatlara ne kadar sahip çıkıyoruz? Kısacası "Biz ne kadar kentli Kocaeli'li olmuşuz?" diye sorulm istiyorum.

Kocaeli'ni tanımlayan benim çok hoşuma giden nitelendirmelerden birisi "ortasından tren geçen şehir" nitelendirmesiydi. Artık bu sıfatımız yok. Kentimizin ortasından geçen treni sahile alıp, sahil kenti olma hakkımızı da fiilen ortadan kaldırdık. Tren geçen raylarımızı ise yürüyüş yolu yaptık. Tren yolunun yerini değiştirirken, yürüyüş yolunun yerine, kentin bir ucundan öbür ucuna çalışan kent içi ulaşım katkı sağlarken "ortasından tren geçen şehir" tanımını da koruyan bir düzenlemeyi yapmadık. Daha doğrusu kimse bize sormadı, biz de "içerisinden tren geçen şehir" sıfatımıza sahip çıkamadık.

Değişim, gelişim adı altında bizi biz yapan bir özelliğimizi ortadan kaldırdılar. Deforme ettiler, sustuk.

En büyük caddemizin ortasına milyarlar harcaıyıp palmiye ağaçları diktiler. Oysa bizim sevgili çınarlarımız vardı. Palmiye ağacı bizi değil bir başka kenti tanımlıyordu. "Bizi başkalarına benzeterek kentimizi kimliksizleştiriyorsunuz." diyemedik. Şimdi geçerken gördüm palmiye ağaçları sökülüp yerine başka ağaçlar dikiliyor.

Kocaeli bir de sanayi kenti, dolayısıyla da işçi kenti olarak tanımlanırdı. Üstelik bu tanım için Türkiye'de belki de İstanbul'dan sonra en ağır bedeli ödeyen kent de Kocaeli'ydi. İnci gibi Körfezimizi, dünya harikası coğrafyamızı, kentimizin dağ ve denizle buluşup oluşan havasını, iki katlı sahil evlerimizi, balıkçı teknelerimizi, kiraz ve ayva bahçelerimizi, irili ufaklı onlarca deremizi, sanayiye kurban verdik. Gürültülü, pis kokulu, kirli havası, güzellikleri yok edilmiş bir kentte yaşamayı sırf işimiz, ekmeğimiz olsun diye razı olduk.

Şimdi bu sıfatımızı da ortadan kaldırmaya başladılar. Kocaeli'nde sanayinin sembolü olmuş "fabrika" kavramını kentlinin bilincine karışmış, Kocaeli'ni 70 yıl Türkiye'ye tanıtmış, bu kentte yaşayan, bırakın kenti Türkiye'de binlerce ailenin ekme karpısı olmuş, SEKA İzmit İşletmesi'nin kapatılması, park yapılması bu kentin bir sıfatının daha deforme edilmesini günlerdir tartışıyoruz.

Kocaeli'nin işçi kenti olduğuna ilişkin saptama da ne yazık ki tersine dönüyor. Oysa bir kentin işçi kenti olmasının anlamı çok büyüktür. Topluca üretim yapan, genellikle aynı mahallelerde yaşayan, topluca işe gidip gelen, üretimi ve tüketimi ile kente canlılık katan işçilerin bu yaşam tarzları, başlı başına özgün, ilginç bir kültürün doğması demektir. Üreten, ürettiği için kendisine güvenen, toplu yaşamın kendisine özgü kurallarını benimsemiş, toplu yaşamın asgari disiplinini kavramış insanlar gerçek anlamda kentleşmiş insanları yaratır.

Bakin çevremize, gün geçmiyor ki, onlarca insan işten atılıyor. Her gün sendikaya işten atılmış, hakları ödenmemiş, horlanmış, örselenmiş insanlar geliyor. İşten atılan bu işçilerin yerlerini taşeron, stajyer çırak adı altında güvencesiz, sigortasız, tam bir kölelik koşullarında çalışmak zorunda kalan insanlar alıyor. O özgüven sahibi insan tipinin yerini, ürkek, ezik, başı yerde gelecek kaygısıyla dünyası kararmış, bir iş için güç olan herkese başvuran, mafya babasından iktidardaki siyasi partinin temsilcilerine kadar herkese yalvarmaya hazır bir insan tipi ortaya çıkıyor.

Kısaca, bu kenti kent yapan tüm değerler hızla erozyona uğratılıyor. Sanayi kenti Kocaeli SEKA'sıyla, TÜPRAŞ ve PETKİM'i ile bir laboratuvara dönüştürülürken işçi kenti Kocaeli işsizliklerin, güvencesizliklerin yaşandığı 19. yüzyılın "sefalet kentleri" diye adlandırılan varoşlarına dönüşüyor ve biz Kocaelililer sadece seyrediyoruz.

Ne tren yolumuza, ne sahilimize, ne çınar ağaçlarımıza ve ne de fabrikamıza sahip çıkmadan sadece seyrediyoruz. Sendikacı olduğu için, çocuğunu doktora götürdüğü için, sırf üç kuruş daha ucuza stajyer, çırak çalıştırabilmek için işten atılan işçilere sahip çıkmak, dertlerini dinlemek varken ve kentin dinamikleriyle karşı çıkmak yerine sadece seyrediyoruz.

Biz seyrettikçe, Kocaeli başka sıfatlarla tanımlanmaya başlanıyor. Türkiye'de en çok uyuşturucu-uyarıcı hap satılan, uyuşturucu-uyarıcı kullanımının lise düzeyine düştüğü il sıralamasında ilk üçün içerisinde yer alan il olarak resmi raporlara giriyoruz.

Resmi raporlar lisede okuyan çocuğumuzun hap yakalattırmasıyla rapor olmaktan çıkıp bizi yakan bir gerçeğe dönüştüğünde ise şaşırıyor, panikliyor kendimizin dışında herkesi suçlamaya başlıyoruz. Bu aşamadan sonra ne denli suçlarsak suçlayalım sonuç değişmiyor. Kentli bu kenti kent yapan değerlere sırtını dönerken; 51 gün SEKA' da üretim diye çığlık atanlara kızanlardan, işten atılan komşusunu görmezlikten gelenlerde adeta intikam alıyor, alacak. ●